

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 334/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Okresnej hospodárskej komory Hodonín, Svatoborská 591, Kyjov, Česká republika, IČ 48 532 312, zastúpenej URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia jej základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 17/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 73/2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Okresnej hospodárskej komory Hodonín o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť Okresnej hospodárskej komory Hodonín, Svatoborská 591, Kyjov, Česká republika, IČ 48 532 312 (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, vo veci namietaného porušenia jej základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 17/2013 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 73/2019.

2. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka ústavný súd oboznamuje, že je účastníčkou označených konaní vedených pred okresným súdom v prvom stupni a pred krajským súdom ako súdom odvolacím, a to v postavení žalobkyne, kde sa na základe návrhu podaného 14. januára 2013 domáhala určenia, že odstúpenie od špecifikovanej zmluvy o poskytnutí finančného príspevku uzavretej medzi sťažovateľkou a žalovaným 27. júla 2009 listom odporcu z 1. augusta 2012 je neplatné.

3. V podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka dôvodí, že konanie v jej právnej veci trvá už viac ako sedem rokov a nebolo dosiaľ právoplatne skončené. Postup okresného súdu

hodnotí ako neefektívny, dôvodiac tým, že okresný súd prvýkrát vo veci rozhodol rozsudkom z 24. októbra 2016, keď návrh sťažovateľky zamietol, pričom po vykonaní rozsiahleho dokazovania dôvodil tým, že nie je preukázaná danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Sťažovateľka argumentuje, že preukázanie naliehavého právneho záujmu je *conditio sine qua non* určovacej žaloby, preto mal okresný súd, ak bol toho názoru, že táto podmienka nie je splnená, návrh hneď zamietnuť bez vykonania dokazovania. Tento prvý rozsudok okresného súdu bol podľa vyjadrenia sťažovateľky zrušený uznesením krajského súdu z 10. mája 2018 a vec vrátená okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie. Aj táto skutočnosť vypovedá podľa mienky sťažovateľky o neefektívnosti postupu okresného súdu. Ďalej uvádza, že okresný súd svoj druhý rozsudok vydal 20. septembra 2018, pričom ním návrh sťažovateľky opäť zamietol, opäť poukazom na nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Sťažovateľka aj druhý prvostupňový rozsudok napadla 31. októbra 2018 odvolaním. Na tomto mieste poukazuje na to, že krajský súd o jej odvolaní dosiaľ nerozhodol. Sťažovateľka dodáva, že ochranu svojich práv v konaní pred krajským súdom uplatnila aj prostredníctvom sťažnosti na prietahy v konaní, na základe ktorej predseda krajského súdu síce skonštatoval dôvodnosť sťažnosti, avšak zbytočné prietahy ospravedlnil aktuálnou zaťaženosťou vo veci sťažovateľky konajúceho senátu. Podľa sťažovateľky je tak evidentné, že krajský súd ako súd odvolací je nečinný už dvanásť mesiacov, pričom predseda krajského súdu po prijatí sťažnosti sťažovateľky nevykonával vo veci žiadnu nápravu.

4. Hodnotiac predmet označeného konania ako v určitej miere právne zložitý, poukazujúc na ukončené dokazovanie a svoj aktívny prístup v konaní, sťažovateľka považuje postup konajúcich súdov za poznačený zbytočnými prietahmi majúcimi za následok porušenie všetkých jej v ústavnej sťažnosti označených práv.

5. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd v jej veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jej základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 47 charty postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

26 Cb 17/2013 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cob 73/2019, prikázal obom súdom konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prietahov a priznal jej tiež primerané finančné zadost'učinenie v celkovej sume 16 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

6. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v ustanovení § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný

navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom a jeho závery

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie všetkých svojich označených práv postupom okresného súdu a postupom krajského súdu v označených konaniach, keď oba súdu podľa jej mienky nekonajú bez zbytočných prieťahov.

11. Je objektívnou skutočnosťou, že v napadnutom konaní nepostupoval okresný súd a ani krajský súd v súlade s požiadavkou na postup súdu bez zbytočných prieťahov, čo napokon uznal vo vzťahu k odvolaciemu konaniu aj samotný predseda krajského súdu. Z listu predsedu krajského súdu sp. zn. 1 Spr 39/2020 zo 17. februára 2020, ktorým bola vybavená sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní, vyplýva, že sa predseda krajského súdu zaviazal dohliadnuť na plynulosť postupu krajského súdu v pokračujúcej fáze odvolacieho konania, pričom tiež sťažovateľke oznámil aj termín vydania rozhodnutia (apríl 2020).

12. Na základe súčinnosti poskytnutej zo strany okresného súdu ústavný súd zistil, že krajský súd o podanom odvolaní sťažovateľky rozhodol 30. apríla 2020, keď svojím rozhodnutím potvrdil prvostupňový rozsudok. Vec sťažovateľky je tak rozhodnutím krajského súdu meritórne skončená.

13. Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že sťažnosť na prieťahy v konaní pred všeobecným súdom, ktorú sťažovateľka predsedovi krajského súdu adresovala, bola v jej prípade skutočne efektívna a splnila požadovaný účel, keďže

následne po vybavení sťažnosti na priet'ahy v konaní krajský súd obnovil plynulosť konania smerujúcu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a v zmysle informácie predsedu krajského súdu obsiahnutej v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky bolo odvolacie rozhodnutie prijaté v stanovenom čase, a to 30. apríla 2020.

14. V danej situácii by ingerencia ústavného súdu znamenala duplicitné poskytnutie ochrany základnému právu sťažovateľky zaručenému čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právu sťažovateľky zaručenému čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, čo je v rozpore s primárnym účelom ústavnej sťažnosti, ktorým je poskytnutie ochrany právam, ktorých porušenie sa namieta, v prípadoch, v ktorých ostatné právne prostriedky nápravy zlyhali, resp. neviedli k náprave.

15. Ústavný súd preto dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné v časti namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Pokiaľ ide o sťažovateľkou uplatnenú námietku porušenia čl. 47 charty postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach, ústavný súd ju tiež odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, pretože ustanovenie čl. 47 charty nie je na vec sťažovateľky aplikovateľné *ratione materiae*. Ústavný súd sa zaoberal povahou charty z hľadiska rozsahu jej pôsobnosti a jej aplikovateľnosti v posudzovanom prípade. Je nepochybné, že na základe tzv. Lisabonskej zmluvy (ako jej súčasť, pozn.) sa charta stala právne záväznou súčasťou primárneho práva Európskej únie (ďalej len „Únia“) s rovnakou právnou silou, ako sú zakladajúce zmluvy, 1. decembra 2009. Podľa čl. 47 charty každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Každý musí mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré nemajú dostatočné prostriedky v prípade, ak je táto pomoc

potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti. Podľa čl. 51 ods. 1 charty ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Podľa čl. 52 ods. 7 charty súdy Únie a členských štátov náležite prihliadajú na vysvetlivky vypracované s cieľom poskytnúť usmernenia pri výklade tejto charty.

17. Z citovaných ustanovení charty vyplýva, že čl. 47 charty je potrebné interpretovať v súlade s čl. 51 ods. 1 charty s prihliadnutím na vysvetlivky k charte, ktoré boli 14. decembra 2007 publikované pod 2007/C303/02, ako aj na existujúcu judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozsudok z 13. 6. 1989 vo veci 5/88 Wachauf, Zb. 1989, s. 2609; rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925; rozsudok z 18. 12. 1997 vo veci C-309/96 Annibaldi, Zb. 1997, s. I-7493). Súdny dvor Európskej únie potvrdil svoju judikatúru týmto spôsobom: „Navyše, je potrebné si uvedomiť, že požiadavky vyplývajúce z ochrany základných práv v právnom poriadku Spoločenstva sú rovnako záväzné pre členské štáty, pokiaľ vykonávajú právne akty Spoločenstva...“ (rozsudok z 13. 4. 2000 vo veci C-292/97, Zb. 2000, s. I-2737, bod 37). Podľa názoru ústavného súdu, prihliadajúc na citované ustanovenia charty, ako aj na vysvetlivky k charte ako nástroja výkladu, je aplikácia charty v posudzovanej veci vylúčená. Z citovaných ustanovení charty totiž vyplýva, že charta sa v prvom rade vzťahuje na inštitúcie a orgány Únie. V prípade členských štátov, teda aj Slovenskej republiky, je záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie. V prípade sťažovateľky súd rozhoduje o jej veci na základe vnútroštátneho práva, ktoré nepatrí do pôsobnosti práva Únie, teda nejde o žiaden z prípadov, v ktorých dochádza k implementácii právneho aktu Únie (rozsudok z 13. 7. 1989 vo veci Wachauf, Zb. 1989, s. 2609) alebo k tomu, že by sa Slovenská republika chcela odchýliť od práva Únie (rozsudok z 18. 6. 1991 vo veci ERT, Zb. 1991 s. I-2925) alebo že by tu existovalo materiálne pravidlo práva Únie, ktoré by sa malo v posudzovanom prípade aplikovať (rozsudok z 25. 3. 2004, Karner, C-71/02, Zb. s. I-3025). Preto aj túto časť ústavnej sťažnosti ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia a ďalšími sťažovateľkou uplatnenými návrhmi sa už ďalej nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu